

Symposion

De wijsheidsschool van het leven

In de Symposionreeks verschijnen de teksten van symposia, die twee keer per jaar gehouden worden door het Lectorium Rosicrucianum, de Internationale School van het Gouden Rozenkruis, op het conferentieoord Renova te Bilthoven.

Deze bundel, deel 26 uit de Symposionreeks, bevat de teksten van het symposion dat plaatsvond op 27 november 2010.

Symposium

De wijsheidsschool van het leven

gehouden op het conferentieoord Renova op 27 november 2010

colofon

bijdragen van peter huijs,
josé van horen, bart cornelissen,
wendelijn van den brul
doride zelle, marjan uljee,
frans spakman,
joshua en gerard olsthoorn

boekverzorging dick letema
druk rozekruis pers, haarlem
letter de trinité familie van bram de does
papier 90 grams promail plus natuurwit

isbn 978-90-6732-393-2
© 2010 rozekruis pers-haarlem

rozekruis pers
bakenessergracht 5
2011 js haarlem
(023) 532 38 52
info@rozekruispers.com

Woord vooraf

De wijsheidsschool van het leven. *Van uiterlijke naar innerlijke mens*

De zoekende mens denkt vaak dat hij bijzondere kennis nodig heeft om weer in contact te komen met werkelijke wijsheid. Maar alle kennis die hij nodig heeft, wordt hem door het leven zelf overvloedig geschonken – opdat hij innerlijk kan groeien. Want in het uiterlijke ligt het teken, de hiëroglief van het innerlijk besloten. De Renova-symposia van het Lectorium Rosicrucianum hebben daarvan door de jaren heen steeds getuigenis afgelegd.

5

In een rijkelijke uitwisseling met de ervaringen die het leven biedt, kan de mens de werkelijkheid van het innerlijke leven naderen. Daar, in het innerlijk, is de werkzaamheid die hem verder naar het binnenste voert: en in het binnenste ‘waait de geest’, is de kracht van leven!

Iedere wijsheidsschool zal altijd deze driedeling volgen. Het najaarssymposium 2010 op Renova toonde in woord, in beeld, in muziek en in film de vele aspecten van de levensreis van de mens, op weg van uiterlijk naar innerlijk.

De Roze kruis Pers

Inleiding op de conferentiedag

6 De basisgedachte van deze dag, dit symposium vinden wij in de woorden:

De wijsheidsschool van het leven.

Van uiterlijke naar innerlijke mens.

En, zo stond op de aankondigingskaart: De wijsheidsschool van het leven laat zich niet uitleggen, zij wil geleefd worden.

In het leven staan wij niet alleen. Beter nog, leven kunnen wij niet alleen. Ook al zouden wij dat willen, leven is iets wat ontstaat door wat je samen deelt. Wij verbinden ons met de natuur die om en naast ons leeft, we verplaatsen ons tussen, in en met voorwerpen, vormen waar wij doel en betekenis aan geven, en dan de mensen, onze naasten en geliefden waar wij ons zelf mee delen. En daar wat nu is, voortkomt uit wat eerder was, delen we ook de dag van vandaag met die van gisteren.

Omhoog kijkend naar de sterrenhemel kennen we dezelfde verwondering als die mens ergens in een verre prehistorie maar onder onze voeten weten wij een blauwe planeet, zwevend in dezelfde baan als de sterren.

We spreken van 'wijsheidsschool' omdat wij aangespoord worden om het wezen van het leven zelf te ontdekken. Om dat mysterie dat ons van buiten naar binnen voert te vinden.

Want juist wat wij niet kunnen benoemen zorgt ervoor dat wij mensen daarnaar blijven zoeken.

Zoals de wetenschapper zich afvraagt of een geluid dat klinkt zonder dat er iemand is die het gehoord heeft wel geluid is...

Of zoals iemand zich afvraagt of vogelzang misschien een verre echo van iets anders is, zoiets als gestold verlangen... Van uiterlijk naar innerlijk, van mens naar wezen of ziel. Van ziel tot bron of schepper, van goddelijke ziel tot God. Over het innerlijke leven is in alle tijden gesproken en geschreven, wij noemen het wijsheid.

Het voor de mens ontsluiëren van het goddelijke in de mens.
 Vele getuigenissen zijn er afgelegd, vele scholen gesticht, vroeger
 en vandaag.

Renova is het hart van een wijsheidsschool. De moderne rozen-
 kruisers die hier bijeenkomen hebben de roos der onsterfelijkheid,
 of de oerbron in het hart, gevonden en trachten een geheel nieuwe
 ontwikkeling in zichzelf te ontketenen. Naar binnen, waar de
 'geest waait', de kracht van het leven.

Daarin vinden Mikhail Naimy en rozenkruisers elkaar.

En herkennen allen die zoeken elkaar.

Vandaag willen wij ons verdiepen en dompelen in de prachtige
 woorden van deze in Libanon geboren schrijver.

Woorden die hij, zoals hijzelf eens zei, 'ontvangen' heeft en waar-
 mee hij wijsheid ter scholing van de mensen bracht.

In zijn *Het Boek van Mirdad* is een ding overduidelijk: de enorme
 liefde die eruit spreekt voor de mens, die zo wonderbaarlijk
 grootse mens die een ieder kan en zal zijn.

Hoe kan de mens van God verschillen? zegt hij.

Is God niet verhuld in de mens?

Als een drieëenheid is hij, een bewustzijn, een woord, een inzicht.

Ook de mens is een schepper, gelijk zijn God. Zijn 'ik' is zijn
 schepping. Waarom is hij dan niet zo in evenwicht als zijn God?

Als je het antwoord op dit raadsel wilt kennen, luister dan naar
 Mirdad.

Mikhail Naimy noemt de mens een God in windselen, zoveel
 windselen plaatst de mens in en om zichzelf tot de ineigen god
 verdwenen is achter een barrière en zo onbekend wordt.

Laten wij ons meenemen in de onmetelijke ruimten die Mirdad in
 ons wil openen zoals hij het de lezer toeroept, de grote leermeester
 in het boek:

'Stelt uzelf geen grenzen. Breidt u uit tot er geen regionen zijn
 waar gij niet zijt.

Breidt u uit tot de gehele wereld is waar gij ook maar moogt zijn.

Breidt u uit tot ge God ontmoet waar ge ook maar uzelf ontmoet.

Breidt u uit! Breidt u uit!

De wijsheidsschool van het leven

JOSÉ VAN HOORN / PETER HUIJS

10 Het is onmogelijk om u vandaag, in één dag, de geweldige schoonheid van het woord te doen proeven, van wat de Arabisch-christelijke Gnosis als een van haar schitterende bloemen uiteindelijk heeft voortgebracht: *Het Boek van Mirdad*.

Het is onmogelijk om het resultaat van een decennia durende diepe vriendschap van twee vrienden, Kahlin Gibran en Mikhail Naimy, in één dag aan u over te dragen.

En toch zal het zijn, dat u aan het einde van deze dag, of later, terugdenkend aan dit symposion, zult kunnen zeggen: 'Ja, wat Mikhail Naimy heeft gebracht, dat heb ik ten volle ervaren, in mijn innerlijk, door wat er in de atmosfeer was en gebeurde'.

Onze dag gaat over de wijsheidsschool van het leven, het gaat over Mikhail Naimy, en tegelijk over het woord dat een geweldige kracht kan doen.

Naimy was, net als zijn veel beroemdere vriend Gibran, een dichter, maar hij was veel meer dan een dichter. Een zanger, in de beste Arabische traditie, die Roemi kon doen herleven, die kon schilderen met zijn pen, die de top van de zonovergoten berg Cedar in Libanon bijna tastbaar voor je plaatste, terwijl je zonder nickle & dime in een regenachtig New York tussen de desolate apartment blocks zat.

Een buitengewoon wijsgeer, die in drie zinnen de essentie van het menszijn, het leven en het universum kon uitdrukken, en die de wijsheidsschool van het leven bezong in de taal van de minnaar en de geliefde, in de taal van het verlangen, in de taal van lering, ziele-instructie, inwijding.

U kunt die drie zinnen lezen - ze komen in wel vijf variaties terug - op de panelen in de hal.

Naimy schreef een biografie over Gibran. Luistert u eens hoe hij die, bijna verontschuldiging, introduceerde:

‘Hoe kan iemand, ongeacht de grootte van zijn talent, het leven van een ander, of het nu een idioot of een genie is, tussen de twee kaften van een boek stoppen?’

Wat dat betreft is alles wat we onder de term ‘geschiedenis’ verstaan, naar mijn idee niet meer dan het schuim dat opspat op het oppervlak van de zee van het menselijk leven; de dieptes blijven te diep en de horizonten blijken te ver, dan dat enige pen het kan beschrijven, of enig penseel het kan schilderen.

11

Zouden we de geschiedenis van één man ten volle kunnen beschrijven, dan zouden we erin de geschiedenis van ieder mens kunnen lezen; als we getrouw het verhaal van één ding konden schrijven, dan ontdekten we daarin de geschiedenis van het al. [...] Literatuur, al sleept ze ons nog zo mee, heeft maar weinig betekenis, tenzij deze ons de betekenis van het leven onthult, dat meer verdraagt dan de aarde en langer zal duren dan de hemel.’

Ik weet niet of u weleens een tijdje op de rivier gevaren heeft. U hebt een heel ander perspectief op het land. Je ziet altijd ver, in de verte de oever is altijd van je af; het water heeft een rust, een eigen tempo, een eigen ritme ook. De ruimte om je heen is vaak zwanger van schoonheid – en het werkt toch in je door. Het is weldadig, het heelt.

Als je het kunt zien, zitten we allemaal op de binnenvaart. Lang geleden, toen we te water gingen, gaf de scheepvaartmaatschappij ons een vaarschema en een route mee maar omdat we zo onbewust waren, zijn we die kwijtgeraakt. Ergens op die grote rivier van het leven worden we ons bewust dat we er zijn – en gaan we onze eigen route uitstippelen. Soms sturen de heftige golven je schip overdwars en vaak zelfs tegen de stroom in, of tegen de klippen op, maar elke keer krijg je weer vaart mee. De maatschappij probeert contact met ons te maken maar we hebben de marifoon afgestemd op 538, of in ons geval waarschijnlijk eerder op de klassieke zender. Maar op een gegeven moment vraag je je af: waarheen was ik nou op weg? Je gaat op zoek naar je vaarroute je informeert aan de wal en doorzoekt je hele schip tot je op een gegeven moment een oud logboek vindt, waaruit wel blijkt dat er inderdaad een vaarroute is maar dat inlogcode en wachtwoord alleen bekend zijn bij de reder van de scheepvaartmaatschappij. Dus je vaart door; je zoekt door.

Daarover gaat deze dag. Ons najaarssymposium gaat diep in op de levensreis van de mens, van uiterlijk naar innerlijk!
De wijsheidsschool van het leven gaat precies over die levensreis.

12

De zoekende mens denkt vaak dat hij bijzondere kennis nodig heeft om weer in contact te komen met werkelijke wijsheid. Maar alle kennis die hij nodig heeft, schenkt het leven hem overvloedig, als hij tenminste de ogen open heeft. Zij schenkt die opdat hij innerlijk kan groeien. Want in het uiterlijke ligt het teken – dat is de hiëroglief, het geheime teken dat ons op weg helpt – maar het is het innerlijk, dat we willen leren kennen.
En zo blijkt, eigenlijk geheel vanzelf, dat de reis niet anders kan zijn dan een reis naar binnen.

Laat je blik nog eens gaan over het web van rivieren en kanalen die over de aarde stromen. Een kris-kras netwerk is het, stromend van oost naar west, van noord naar zuid, en omgekeerd, en alle richtingen en variaties ertussenin.

Er is in het uiterlijke geen doel, geen bestendig doel: de rivieren leiden overal heen en waar je ook scheep gaat: elke rivier is goed, want zij biedt vaarwater dat naar zee leidt.

Om met de beeldtaal van Naimy te spreken: ‘Zouden we de geschiedenis van één schip ten volle kunnen beschrijven, dan ontdekten we daarin de geschiedenis van het al’.

Het gehele netwerk van ons bestaan leidt ons uiteindelijk naar binnen!

U zult zeggen: dat is mooi, maar wat is er dan in dat binnen?

Voor ons mensen geldt dat niemand weet vanwaar hij komt en niemand weet waarheen hij gaat. Er zijn veel gedachten en theorieën over maar wie naast de genoemde eigenschappen ook de moed heeft eerlijk naar zichzelf en de wereld te kijken, zal dat erkennen: wat er vóór ons leven met ons was, weten we niet, en wat hierna geschiedt...

‘Eigenlijk is dat het heel bijzonder om te denken over wat hierna met ons geschiedt en te onderzoeken waarin het doel van een mensenleven kan liggen.

Ook al weten wij klaarblijkelijk niet waarheen we gaan, als u die zoekende mens bent, dan vervult alleen al dit streven u met een zekere hoop.

Een zoeker zit vol paradoxen, en de eerste is al dat hij op zoek gaat, omdat hij weet! Hoe vaak hoor je niet: ik ging op zoek, want ik wist: er is iets anders; er moet iets zijn; er ligt een bedoeling aan mijn leven ten grondslag. Een mens begint niet met zoeken, als hij niet een hoop heeft dat hij slaagt. Waarom zou hij?

Iemand begint met zoeken omdat zich in hem, aan hem, de volgende stap van het mens-zijn aandient. De wijsheidsschool van het leven heeft hem op de route gezet; hij werd zich ervan bewust op reis te zijn; nu ervaart hij dat er nog een laag in het eigen leven verborgen ligt. Dat geeft de zekerheid: het leven is niet zinloos! Er is een reden voor mijn bestaan – die reden ligt diep in het mens-zijn verborgen en die dient zich nu aan.

13

Het kan zijn dat er dan een lange periode van zoeken aanbreekt omdat hij eerst met al zijn bekende instrumenten gaat zoeken: zijn zintuigen, zijn gevoelsleven, zijn denken. Tot hem duidelijk wordt dat het daarmee niet gevonden kan worden want wat hij zoekt, is van een andere aard. Heeft hij er dan niets aan?

Jazeker wel. Maar het zijn niet de zintuigen, het denken, de emotie, die de nieuwe fase naderbij brengen. Hij herinnert zich wat hij ervoer toen hij begon. De hoop – hij zal zoeken met hoop. Hoop is een weldadige gloed; een kind heeft altijd hoop omdat het vertrouwt, omdat het zo nauw met het leven verbonden is. En met de hoop is geloof annex, zo ongeveer de meest gevreesde en minst begrepen eigenschap van de cynische westerse mens. Maar wie zoeker is, moet alles prijsgeven, zal alles in de waagschaal zetten om het begin van de nieuwe ontwikkeling te vinden.

Kunt u zien waar we heen willen? Heel ons hart hunkert naar het nieuwe leven, dat van een geheel andere aard is dan wij kennen. Het dient zich aan; ons zoeken begint; het hart stroomt over van hoop. Ondanks dat we vaak onze kop stoten, ontwikkelt zich uit zoeken: geloof. Waar wij komen, in iedere omstandigheid waarin het leven ons voert, is onze houding er een van welwillende hulpvaardigheid. En in plaats van gedesillusionneerd te raken, ontwikkelt het geloof zekerheid, en onze levenshouding liefde!

Ga je nu niet veel te snel, zult u mogelijk vragen. Mogen wij u op deze vraag geruststellen, geachte toehoorders, want volgehouden

zoeken geeft een grote rust; het brengt evenwicht; het leert ons bijzaak van hoofdzaak te scheiden. En wie in rust is, en in innerlijk evenwicht ook, let op het belang van anderen, zal ervaren dat er een groot liefdepotentieel op hem te wachten ligt.

14

U bent vandaag te gast op Renova, het conferentieoord van het Lectorium Rosicrucianum, de geestesschool die wij ook wel de westerse mysterieschool noemen. Haar wijsbegeerte plaatst Christus in het centrum van haar bezinning. Niet Christus als een mens maar als een energie, als een weldadige atmosfeer van geloof, hoop en liefde.

De Christumysterieën verbinden ons met het nieuwe leven. Het innerlijke instrumentarium dat we meekrijgen om in de wijsheidsschool van het leven te slagen, ligt in die drie nieuwe eigenschappen: hoop en geloof en liefde.

De nieuwe stap in het mens-zijn ligt in het bewust werkzaam worden in - en met - die nieuwe energie, die nieuwe atmosfeer.

We zeiden: niemand weet vanwaar hij komt en waarheen hij gaat. Er is er één, de vriend der mensheid, die heel duidelijk tegen de schriftgeleerden zei:

‘Hoewel ik van mijzelf getuig, zo is nochtans mijn getuigenis waarachtig, want ik weet vanwaar ik gekomen ben en waarheen ik ga, maar gij lieden weet niet vanwaar ik kom en waarheen ik ga’
‘Gij oordeelt naar het vlees. ik oordeel niemand’.

‘Indien gij mij kende, zo zou gij ook mijn vader kennen’.

Het vijfde lichaam van de mens, de levensziel die zich van zichzelf bewust is, dient zich aan als een heerlijk nieuw voertuig, lichtend en bijzonder fijn besnaard! Binnenin u leeft zij. Haar kompas bepaalt uw veilige koers. Uw hoop biedt een heel ander perspectief op het land. Het geloof laat u ver zien, veel verder dan het gewone oog; de oevers van het oude houdt zij altijd van je af; het water heeft een rust, een eigen ritme ook: de hartslag van de liefde.

In het zuivere christendom ligt dat heerlijke perspectief besloten. Maar het woord ‘Christus’ is van geen belang – het gaat om de lichtende energie, die universeel is. Hetzelfde universele thema vinden we, op een vernieuwende en heldere wijze beschreven,

terug in Naimy's diepzinnige verhaal van Mirdad, dat we vandaag in het centrum van onze verdieping stellen.

Mikhail Naimy werd geboren in 1889, studeerde in Rusland en Frankrijk en reisde in 1911 naar de Verenigde Staten waar hij 21 jaar verbleef. Met Amin Rihani en zijn jong gestorven vriend Kahlil Gibran heeft hij een groot aandeel gehad in de herleving van de Arabische literatuur. Zij werden bekend als 'de drie profeten' van New York City en zij overbrugden de kloof tussen oost en west. Ook stichtten zij de invloedrijke Mahir School of Literature, die het westerse lezers eigenlijk voor het eerst mogelijk maakte om de Arabische cultuur in hun eigen taal te naderen.

Kahlil Gibran schreef *De profeet*; Amin Rihany *Het Boek van Khalid*. Mikhail Naimy schreef *Het Boek van Mirdad, 'een vuurtoren en een veilige haven voor hen die hunkeren naar de overwinning'*, onderwerp van ons symposium vandaag. Uit dit boek zullen hierna een aantal tekstfragmenten worden voorgedragen, waarin u de prachtige poëtische sfeer kunt proeven van het diepzinnige verhaal van de Ark, de deelgenoten en de leringen van Mirdad

Het Boek van Mirdad werd in eerste instantie door de Engelse uitgevers in Londen geweigerd omdat 'er eerst een nieuwe kerk in de Engelssprekende wereld gegrondvest zou moeten worden alvorens er een voldoende afzet zou zijn, die de publicatie ervan zou rechtvaardigen', schreven zij.

Mikhail Naimy reageerde daarop als volgt: 'Dat het boek afwijkt van het normale christelijke dogma is zeer juist. Het wijkt af van ieder gevestigd dogma, zowel op religieus, filosofisch of politiek, of op welk ander gebied ook. Waarom zou een dogma zo heilig zijn of het laatste woord betekenen? Kan waarheid ooit in bepaalde woorden opgesloten worden, met uitsluiting van alle andere? Heeft waarheid maar één enkele weg? Daarin ligt nu juist de betekenis van mijn boek, dat het wegen toont tot een nieuwe benadering van de eeuwige problemen van het zijn.

Zou het slechts een variatie of een bevestiging zijn van enig bekend geloof of denksysteem, dan zou ik mij niet gedrongen hebben gevoeld het te schrijven.'

Lof daarom voor de Libanese uitgever Sader's Library, die de moed had dit boek in het Engels te bezorgen. En zo verscheen het op 19 november 1948 in Beiroet en werd een tweede druk uitgebracht

in 1954 te Mumbay; sindsdien is zijn opmars niet meer te stuiten geweest.

16

In 1960 nam de Rozekruis Pers de Nederlandse vertaling op in haar fonds. Mikhail Naimy was verrukt en hoopte dat de Duitse en Franse editie net zo mooi als de Nederlandse uitgave zouden worden. 'Maar', zo schreef hij op 28 juli van dat jaar aan J. van Rijckenborgh en Catharose de Petri: 'Het zal mij evenwel een veel grotere vreugde geven te weten dat zij die het boek, hetzij in het Nederlands, Frans of Duits, zullen lezen, een, zij het zwakke, glimp ondergaan van het vuur dat door mijn ziel straalde toen ik het schreef. Nimmer gevoelde ik de scheppende kracht, de indrukwekkende majesteit, de buitengewone verantwoordelijkheid van het Woord zó als toen ik het boek schreef. En voorzeker schreef ik het niet voor mezelf. Allen die in de woorden van MIRDAD enige leiding voor hun leven zullen vinden, zullen mij meer dan broeders en zusters zijn.

Zij zullen mij-zelf zijn, in evenzovele vormen. Ja. De oogst is gereed om binnen te halen. Maar de arbeiders zijn gering. Mogen zij legio worden in aantal.'

Was getekend: 'Broederlijk uw: Mikhail Naimy'.

Inhoud

- 48 **Woord vooraf** 5
- Inleiding op de conferentiedag** 6
 WENDELIJN VAN DEN BRUL
- De wijsheidsschool van het leven** 10
 JOSÉ VAN HOREN / PETER HUIJS
- Fragment I** 18
 Huang Po
- Fragment II** 18
 Djelal-oed-din Roemi
- Fragment III** 19
 Kabir
- Het grote heimwee. Een inleiding op Het Boek van Mirdad** 20
 BART CORNELISSEN
- Fragment IV tot VII** 30
 Uit het boek van Mirdad
- De afspraak** 34
 A. ROLAND HOLST
- Het nieuwe woord** 38
 FRANS SPAKMAN
- Een nieuwe beschouwing van het zijn** 44
 A. STOKMAN
- Fragment** 47
 De liefde